

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 1077

Abdijenroute te Brugge, Oostkamp, Damme & Maldegem (West- Vlaanderen)

Programma van Maatregelen

STIJN VAN LANCKER

Colofon

Uitgever	ADEDE bv
Jaar van uitgave	2023
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	Janssens David
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bv. ADEDE bv is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

Inhoudsopgave

1	Gemotiveerd advies.....	- 4 -
2	Programma van maatregelen.....	- 8 -

1 Gemotiveerd advies

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek.

In het kader van de aanvraag tot een omgevingsvergunning voor heraanleg van kruispunten aan de Abdijenroute te Brugge, Oostkamp, Damme en Maldegem, werd door ADEDE BVBA een bureaustudie uitgevoerd in het kader van het opstellen van een archeologische nota met uitgesteld traject.

Het doel van dit onderzoek is driedelig. Allereerst wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Vervolgens wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten bewaard zijn en in hoeverre ze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken. Ten slotte wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is. Op basis van beschikbare en geraadpleegde bronnenmateriaal kon binnen het bureauonderzoek de aan-of afwezigheid van een archeologische site of relevante archeologische overblijfselen binnen de contouren van het onderzoeksgebied niet met zekerheid worden aangetoond. Wel is het mogelijk een archeologische verwachting naar voor te schuiven ten einde een antwoord te kunnen bieden op de gestelde onderzoeksvragen.

Het plangebied ligt op een hoogte van ca. 7m tot ca. 13m TAW op op de noordelijke flank van een west-oost georiënteerde heuvelrug. Het projectgebied bevindt zich grotendeels op een oude spoorwegbedding en bestaat uit verschillende kleinere stukken.

Archeologische verwachting

Allereerst dient voor het projectgebied een archeologische verwachting vooropgesteld worden.

Op basis van zowel de landschappelijke ligging als de CAI-meldingen kan wat betreft het aantreffen van sporen uit de steentijden een algemene verwachting geponeerd worden. De ligging op een heuvelrug, met toch voldoende waterlopen in de ruimere omgeving kan een zekere aantrekkingsfactor geweest zijn voor menselijke activiteit. Ook de CAI-meldingen bevestigen deze veronderstelling: in iedere deelzone -met uitzondering van deelzone 4, waar weinig extensief archeologisch onderzoek werd uitgevoerd, is er sprake van sporen uit de steentijd in de omgeving.

Voor de metaaltijden kan, op basis van de landschappelijke ligging een gelijkaardige verwachting vooropgesteld worden. Daarnaast is er bij deelzone 2 sprake van sporen van graven op ca. 500m ten oosten van dit deel van het projectgebied.

Voor deelzones 1,2 en 4 kan voor de Romeinse periode een algemene verwachting vooropgesteld worden. Dit is op basis van zowel de landschappelijke ligging, als de CAI-meldingen uit deze periode. In de nabijheid van deelzone 3 vonden echter verschillende opgravingen plaats. Bij één daarvan werden ook sporen van nederzettingen en menselijke activiteit tijdens de Romeinse periode aangetroffen. Deze nederzetting bevond zich zo'n 300 meter ten noorden van het projectgebied in deze deelzone. Mogelijks heeft dit ook binnen het projectgebied zijn sporen nagelaten.

Bij deze opgraving werden ook sporen van een erf uit de volle middeleeuwen aangetroffen. Bijgevolg kan met een gelijkaardige redenering ook een hoge verwachting voor deze periode vooropgesteld worden. Voor de andere deelzones geldt eerder een algemene verwachting, en dit eveneens op basis van de CAI-meldingen uit de omgeving.

Uit het kaartmateriaal blijkt dat het projectgebied zich in de Vroegmoderne periode zich grotendeels in landbouw- en bosgebied bevond. Voor deze periode wordt dus ook een algemene verwachting vooropgesteld. Eventuele sporen zullen allicht gelinkt zijn aan agrarische activiteiten of perceelsindeling.

Gekende bodemverstoring en geplande werken

De kans op het aantreffen van archaeologica is echter grotendeels afhankelijk van de mate waarin de bodem verstoord is. Grote delen van het projectgebied bevinden zich ter hoogte van een oude spoorwegbedding. Uit het Digitaal Hoogtemodel blijkt dat deze bedding op bepaalde delen kunstmatig werd verhoogd, dan wel verlaagd. Deze verhoging is het opvallendst ter hoogte van deelzone 1, waar het toch gaat om een verhoging van ruim een halve meter.

Ook de werken aan het projectgebied (aanleg en opbraak spoorweg, aanleg fiets- en wandelpad), zullen mogelijks een negatieve impact gehad hebben op het eventueel aanwezige bodemarchief.

De geplande werken zijn wel van die aard dat ze op sommige locaties mogelijks een bedreiging vormen voor het eventueel aanwezige bodemarchief.

Aangezien de werken verspreid over een grote zone plaatsvinden, zal hieronder een afweging voor verder archeologisch onderzoek gemaakt worden:

- **1) Baron Ruzettelaan**
- Aan het begin van de Abdijenroute wordt een welkomstmuur geplaatst.
 - o Diepte: ca. 70 cm

- Grootte: ca. 6,50m op 1,50m
- De zone naast het pad wordt volledig onthard en omgevormd tot groenzone met picknickbanken.
 - Afgraving: ca. 20 cm diep.
- Herinrichting startpunt fietsroute: ribbelstrook, uitwijkstrook & mijlpaal (ca. 22m op 3m)
 - Diepte funderingen: 40 cm.

Deze werken vinden echter plaats ter hoogte van een duidelijke ophoging van meer dan een halve meter (zie DHM). In de eerste plaats zullen de geplande werken de natuurlijke bodem niet raken. Daarnaast bevinden de diepe ingrepen (plaatsen welkomstmuur en aanleg funderingen fietspad) zich op zulke korte en smalle zones dat zelf al wordt de natuurlijke bodem geraakt, er weinig kennispotentieel is.

- **2) Sint-Trudostraat**

Herinrichting kruispunt door het fietspad aan één zijde te verleggen en de bestaande parking te herdimensioneren en te voorzien van meer groen

- Diepte funderingen: 40 cm.

Ook deze ingrepen situeren zich op duidelijk opgehoogde gronden, waardoor de kans dat deze ingrepen het archeologisch niveau raken, zeer klein is. Bovendien gaat het hier om twee kleinere zones (grotendeels ca. 3m breed, met uitzondering van de parkeerplaatsen) waarvan bovendien een stuk reeds verhard is (zone van parkeerplaatsen); Onderzoek in deze zone zal amper potentieel op kenniswinst bevatten doordat 1) het zo een kleine zones betreft; 2) een groot deel reeds verhard is; en 3) de geplande werken zich op opgehoogde gronden bevinden, en de geplande ingrepen deze ophoging amper zullen overstijgen.

- **3) Olmenstraat, 4) Weidestraat, 5) Astridlaan**

Het betreft in alle gevallen zones waar vanwege hun vorm en beperkte grootte verder archeologisch onderzoek zeer weinig kennispotentieel bevat. Het gaat namelijk om zones van amper 2,5m breed. (lengtes: Olmenstraat: 12m; Weidestraat: ca. 2,68m; Astridlaan: ca. 13m en ca. 24,5m). Onderzoek in zulke smalle, geïsoleerde zones zal ruimtelijke coherentie missen, waardoor het kennispotentieel zeer laag is.

- **6) Lorreinendreef**

Dit kruispunt zal voor een groot deel onthard en heringericht worden. Het betreft ook -in vergelijking met de andere delen van het projectgebied- een iets grotere zone.

Toch zal ook hier een vervolgonderzoek weinig nuttig zijn: de Lorreinendreef heeft al een onderfundering en een riolering. De geplande werken bevinden zich dus ter hoogte van een reeds stevig vergraven bodem. Ook ter hoogte van de verharding van het nieuwe fietspad zal een vervolgonderzoek niet nuttig zijn: het betreft hier een zulke smalle zone dat de coherentie en ruimtelijke samenhang van eventuele onderzoeksresultaten belemmerd wordt.

- **7) Sparrestraat, 8) Rijkeveldestraat, 9) Bruggeseenweg, 10) Splithage, 11) Stationsstraat, 12) Kerkakker**

Ook hier gaat het om zulke smalle en geïsoleerde zones dat het kennispotentieel bij verder archeologisch onderzoek te laag is om dit te kunnen verantwoorden.

Speciale aandacht gaat wel uit naar locatie in de stationsstraat: archeologische opgravingen ten noorden van dit deel van het projectgebied wees uit dat er zich Romeinse en volmiddeleeuwse nederzettingen op deze locaties bevonden. Tijdens de Romeinse werd te Stakendijke de aanwezigheid van een funerair landschap bestaande uit diverse grafmonumenten bestaande uit omgrachtingen met daarbinnen en -rond graven aangetroffen. Dit is niet geheel onlogisch gezien de aanwezigheid van een Romeinse nederzetting net ten westen van dit grafveld. Die nederzetting werd in 2010 onderzocht. Ook bij het onderzoek aan de Stationsstraat werd door Raakvlak een Romeinse gracht aangesneden die zeer waarschijnlijk bij deze nederzetting hoort.

In de 12e eeuw, tussen 1125 en 1175 n .Chr., wordt het centraal en zuidelijk gedeelte van het plangebied voor een groot deel in gebruik genomen. De nederzetting houdt zich niet enkel op binnen de grenzen van het projectgebied. Zo wezen opgravingen uit 2010 op sporen ten westen van de locatie. Ook naar het oosten loopt dit zeker verder buiten de grenzen van het projectgebied.

In de late middeleeuwen (14e-15e eeuw) gaat er zich een meer noordelijke kern gaan ontwikkelen tegen de grenzen van het projectgebied.

Het is dan ook goed mogelijk dat er zich ook ten zuiden van deze opgravingen -en dus ter hoogte van het projectgebied- sporen uit de Romeinse periode en middeleeuwen bevinden.

Het gaat hier echter om een ontharding van een zeer kleine zone (ca. 120 m²), waar deels een reeds verharde zone nieuwe funderingen krijgt, en een stukje groenzone verhard wordt (fundering: 40 cm diep). Ook hier zal -ondanks het intensieve en extensieve archeologisch onderzoek in de omgeving- verder onderzoek vanwege de grootte van de zone, de reeds gedane bodemingrepen (aanleg

spoorweg, huidige verharding en nutsleidingen (de stationsstraat bevindt zich bovenop rioleringen, onder het voetpad lopen nutsleidingen)) te weinig kennispotentieel bevatten om verder onderzoek te verantwoorden.

- **13) Antwerpse heirweg, 14) Bolakkerstraat, 15) Gentse steenweg**

Ook op deze locaties valt verder onderzoek vanwege de beperkte grootte van de zones niet te verantwoorden.

Samengevat is het potentieel op kennisvermeerdering bij verder archeologisch onderzoek in alle zones zeer er laag, en wegen de eventuele opbrengsten niet op tegen de kosten en risico's die vervolgonderzoek met ingreep in de bodem met zich meebrengt. Derhalve acht ADEDE bv verder archeologisch onderzoek dan ook niet nodig. Dit ontslaat de opdrachtgever evenwel niet van zijn meldingsplicht die geldt voor eventuele vondsten die tijdens de werken zouden opduiken.

2 Programma van maatregelen

Binnen het verslag van resultaten en bovenstaand gemotiveerd advies werd aangetoond dat het potentieel op waardevolle kenniswinst ontbreekt bij de uitvoer van verder archeologisch (voor)onderzoek. Volgens artikel “§5.2 van de Code van Goede Praktijk” is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. Verdere maatregelen inzake archeologisch onderzoek worden dan ook – conform de Code van Goede Praktijk – niet voorgesteld.

Dit advies ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplecht. Eventuele toevalsvondsten dienen steeds gemeld te worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed.